

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 93g/2025

privind excepția de neconstituționalitate a unui text din articolul 217 alin. (2) și a articolului 217 alin. (8) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012

(obligația creditorilor de a restitui creanțele care le-au fost stinse ca urmare a executării planului de restructurare [2])

CHIȘINĂU

30 octombrie 2025

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dlui Sergiu LITVINENCO,
dlui Ion MALANCIUC,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA, *judecători*,
cu participarea nei Maria Arhir, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 10 aprilie 2025,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 30 octombrie 2025, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a unui text din articolul 217 alin. (2) și a articolului 217 alin. (8) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de dl avocat Tudor Leșanu, în interesele SRL „Șafranăx” parte în dosarul nr. 2i-249/2018, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Vitalie Guțan de la Judecătoria Chișinău, sediul central, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Prin Încheierea Curții de Apel Chișinău din 15 septembrie 2017 s-a intentat procedura accelerată de restructurare a debitorului *Șafranăx*.

4. Prin Hotărârea Judecătoria Chișinău, sediul Centru, din 24 mai 2018, a fost confirmat planul procedurii accelerate de restructurare, acceptat de adunarea repetată a creditorilor *Șafranăx*.

5. La 13 decembrie 2024, reprezentantul unui creditor a formulat o cerere pentru revocarea planului de restructurare accelerată a debitorului *Șafranăx* și aplicarea în privința acestuia a procedurii falimentului.

6. La 31 martie 2025, dl avocat Tudor Leșanu a ridicat, în interesele debitorului insolvent *Șafranăx*, excepția de neconstituționalitate a textului „creditorii ale căror creanțe au fost stinse ca urmare a executării planului sunt obligați să restituie tot ceea ce au primit” din articolul 217 alin. (2) și a articolului 217 alin. (8) din Legea insolvenței.

7. Prin Încheierea din 7 aprilie 2025, Judecătoria Chișinău a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 8

Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

„(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.”

Articolul 16

Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

[...]”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

9. Prevederile relevante ale Legii insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012 sunt următoarele:

Articolul 217

Cererea de lichidare în cazul nerealizării planului procedurii de restructurare

„(1) Dacă, pe parcursul realizării planului procedurii de restructurare, debitorul nu respectă prevederile lui sau planul nu este realizat în termen, comitetul creditorilor sau fiecare creditor poate

înainta o nouă cerere introductivă, care va avea ca efect intrarea în faliment și lichidarea patrimoniului debitorului fără a mai fi necesară dovada insolvenței lui.

(2) Intentarea procedurii falimentului ca rezultat al neexecutării planului procedurii de restructurare conduce la revocarea planului. În acest caz, **creditorii ale căror creanțe au fost stinse ca urmare a executării planului sunt obligați să restituie tot ceea ce au primit**. Creanțele unor astfel de creditori se restabilesc în tabelul creanțelor în mărimea corespunzătoare.

(3) Revocarea planului procedurii de restructurare nu servește temei pentru restituirea sumelor achitate creditorilor masei și creditorilor cu creanțe de rangul întâi și doi în perioada aplicării planului.

(4) Creanțele amânate sau eșalonate prin planul procedurii de restructurare, odată cu revocarea acestuia, se restabilesc la scadență.

(5) Înregistrarea cererii menționate la alin. (1) nu suspendă continuarea activității debitorului până când instanța de insolvență nu hotărăște asupra ei.

(6) Hotărârea instanței de insolvență cu privire la respingerea unei noi cereri introductive poate fi atacată cu apel de către creditori.

(7) Respingerea apelului nu exclude posibilitatea înaintării ulterioare de către creditori a unei cereri introductive dacă aceștia consideră continuarea executării planului procedurii de restructurare drept o cauză a pierderii patrimoniului debitorului, care a afectat interesele creditorilor.

(8) **În partea nereglementată de prezentul articol se aplică efectele prevăzute de legislația civilă la nulitatea actelor juridice.”**

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

10. Autorul excepției menționează că textul contestat obligă creditorii cărora le-au fost achitate creanțe pe perioada de realizare a planului procedurii de restructurare să restituie aceste mijloace financiare. Autorul consideră că textul contestat restrânge dreptul de proprietate al creditorilor, deoarece inițial ei dețin o creanță neachitată de debitor. Ulterior creanța lor este stinsă, însă din motivul că planul de restructurare nu este îndeplinit, ei sunt obligați să restituie propriii lor bani. Așadar, această situație poate avea un impact direct asupra solvabilității creditorului, deoarece acesta poate să nu mai dispună de suma primită, pe care trebuie să o restituie în masa debitoare, revocarea planului poate avea loc și după trei ani de la stingerea creanței creditorului și astfel există riscul de a-l priva substanțial de proprietatea sa. Mai mult, Legea nu stabilește situația în care creditorul refuză să restituie aceste mijloace financiare

11. De asemenea, autorul menționează că normele contestate nu stabilesc cu claritate cum va restitui administratorul insolvenței în masa debitoare cheltuielile avansate și remunerația sa pe perioada de realizare a planului procedurii de restructurare. Situația în care aceste sume nu vor fi restituite contravine prevederilor articolului 217 alin. (8) din Legea contestată.

12. Autorul sesizării pretinde că dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 8, 16, 23, 46 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

13. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

14. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea insolvențabilității, ține de competența Curții Constituționale.

15. Curtea observă că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

16. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă textul „creditorii ale căror creanțe au fost stinse ca urmare a executării planului sunt obligați să restituie tot ceea ce au primit” din articolul 217 alin. (2) și articolul 217 alin. (8) din Legea insolvențabilității, care stabilește că în partea nereglementată de prezentul articol se aplică efectele prevăzute de legislația civilă la nulitatea actelor juridice. Așa cum rezultă din sesizare, pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul central, se află o cerere referitoare la intrarea în faliment în cazul nerealizării planului procedurii de restructurare. Prin urmare, Curtea admite că norma contestată ar putea fi aplicată la examinarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate. Curtea notează că textul contestat din articolul 217 alin. (2) din Legea insolvențabilității a mai făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate (a se vedea DCC nr. 179 din 25 noiembrie 2021).

17. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Curtea trebuie să analizeze, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental al său (a se vedea HCC nr. 16 din 20 mai 2021, § 31).

18. Autorul sesizării a afirmat incidența articolelor 8 (*respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale*), 16 (*egalitatea*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 46 (*dreptul la proprietate privată și protecția acesteia*) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) din Constituție.

19. Referitor la incidența articolului 8 din Constituție, în jurisprudența sa, Curtea a subliniat că acesta comportă un caracter general și nu poate constitui un reper separat, ci trebuie coroborat cu o altă prevedere din Constituție, care trebuie să fie aplicabilă (DCC nr. 71 din 24 iunie 2025, § 20). De asemenea, Curtea a notat că și articolele 16 și 54 din Constituție nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție. Abia în cadrul analizei caracterului justificat al ingerinței abstracte în drepturile fundamentale garantate de Constituție, Curtea poate pune în operă prevederile acestor articole (HCC nr. 8 din 5 aprilie 2022, § 26; DCC nr. 15 din 16 februarie 2023, § 19).

20. Curtea observă că autorul este avocatul debitorului insolubil și în sesizare a adus argumente referitoare la eventuale ingerințe în dreptul de proprietate al creditorilor. Excepția ridicată îi vizează pe creditorii ale căror creanțe au fost achitate în procedura de restructurare.

21. În jurisprudența sa, Curtea a stabilit că poate exercita controlul constituționalității unei legi dacă soluția i-ar fi favorabilă situației autorului excepției. Excepția de neconstituționalitate nu manifestă doar o funcție preventivă, ci și una reparatorie, pentru că ea privește, în primul rând, situația concretă a părții lezate în drepturile sale prin norma criticată. De invocarea unei excepții de neconstituționalitate trebuie să profite, în primul rând, autorul acesteia. În cazul contrar, acest instrument devine *actio popularis*, pierzându-și în aceste condiții caracterul concret (a se vedea

DCC nr. 51 din 8 aprilie 2021, § 19; DCC nr. 9 din 31 ianuarie 2023, §§ 24 - 25; DCC nr. 97 din 10 august 2023, §§ 25-26).

22. Totuși, creditorii în interesul cărora a fost ridicată excepția sunt ei înșiși participanți la procesul de insolvență și ar putea acționa în mod independent pentru a-și proteja propriul interes.

23. Prin urmare, pe baza celor menționate mai sus, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alineatele (2) și (4) lit. d), 37 și 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

D E C I D E:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „creditorii ale căror creanțe au fost stinse ca urmare a executării planului sunt obligați să restituie tot ceea ce au primit” din articolul 217 alin. (2) și a articolului 217 alin. (8) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de dl avocat Tudor Leșanu, în interesele SRL „Șafranăx”, parte în dosarul nr. 2i-249/2018, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

Chișinău, 30 octombrie 2025

DCC nr. 154

Dosarul nr. 93g/2025